

3.11.2014

Eduskunta  
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

**Kuulemistilaisuus 4.11.2014**

Kehitysvammaliitto ry  
Eija Roisko  
Tikoteekin johtaja

**Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaalihuoltolaiksi (HE 164/2014 vp)**

Kehitysvammaliitto ry kiittää sosiaali- ja terveysvaliokuntaa mahdollisuudesta esittää näkemyksensä hallituksen esityksestä sosiaalihuoltolaiksi ja sosiaalihuoltolaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Kehitysvammaliitto edustaa kehitysvammaisia ja puhevammaisia ihmisiä, jotka tarvitsevat tukea oppimisessa, ymmärtämisessä ja kommunikoinnissa. Kehitysvammaisia ihmisiä on noin 40 000, vaikeasti puhevammaisia ihmisiä on noin 65 000. Kehitysvammaliiton yhteydessä toimii myös Selkokeskus. Selkokielen tarvitsijoita on Suomessa noin 500 000.

Esityksestä sosiaalihuoltolaiksi Kehitysvammaliitto on lausunut sosiaali- ja terveysministeriölle ja nämä kirjaukset on useilta osin huomioitu hallituksen esityksessä eduskunnalle.

Kehitysvammaliitto näkee merkittävänä, että tuleva laki siirtää painopisteen erityispalveluista yleispalveluihin, korjaavista toimista hyvinvoinnin edistämiseen ja varhaiseen tukeen. Merkittävää on myös se, että esitys vahvistaa asiakaskeskeisyyttä ja kokonaisvaltaisuutta asiakkaan tarpeisiin ja tukeen vastaamisessa asiakkaan omassa arkiympäristössään.

Lakiesityksen vahva asiakaskeskeisyys, asiakkaiden osallistuminen palvelutoiminnan suunnitteluun sekä asiakkaiden tarpeiden ja toiveiden kuuleminen kuten myös heidän oikeutensa saada tietoa eri vaihtoehdoista (§31) nostavat esille kommunikoinnin ja tiedonvälityksen haasteet ja mahdollisuudet.

Selkokieltä tarvitseville ihmisille tieto tulisi antaa selkokielellä. Osa puhevammaisista ja kehitysvammaisista ihmisistä hyötyy myös selkokieelisestä tiedosta tai kuvin tuetusta selkokielisestä tiedosta.

Suuri osa vaikeasti puhevammaisista ihmisistä kommunikoi itse puhetta tukevalla tai puheen korvaavalla kommunikointikeinolla.

§31 on kuvattu ansiokkaasti erilaisia tiedon välittämisen ja kommunikoinnin tapoja. YK:n yleissopimukseen vammaisten henkilöiden oikeuksista on kirjattu Suomessa yleisesti käytössä oleva termi puhetta tukevat ja korvaavat kommunikointikeinot. Ehdotamme tätä käytettäväksi vaihtoehtoiset kommunikointikeinot -termin tilalla myös tulevan hallintolain perusteissa.



Puhe- ja kehitysvammaisten asiakkaiden kuuleminen ja osallistaminen asiakassuunnitelman laatimiseen tulee varmistaa sosiaalityöntekijöiden (ja epäpätevien työntekijöiden) täydennuskoulutuksilla sekä hyödyntämällä asiakastilanteissa puhevammaisten tulkkeja ja tulkkipalvelua.

Kehitysvammaliitto näkee tärkeänä myös sen, että palvelu- ja asiakassuunnitelmien laatimiseen ja päivittämiseen varataan riittävästi resursseja. Tällä hetkellä osassa isoista kunnista päivitykset ovat tekemättä johtuen juuri resurssien riittämättömyydestä. Kehitysvammaliitto pitää tärkeänä, että etsitään uusia keinoja saada sosiaalityö houkuttelevaksi alalle valmistuville.

KEHITYSVAMMALIITTO RY

Marianna Ohtonen  
toiminnanjohtaja

Eija Roisko  
Tietotekniikka- ja kommunikaatiokeskus Tikoteekin johtaja